

UKONČENÍ STUDIA NA VŠ

Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje též:

- kalendářní měsíc, v němž dítě ukončilo řádně (vykonáním stanovené zkoušky) studium na vysoké škole, a dále kalendářní měsíc následující po tom měsíci, v němž dítě ukončilo řádně studium na vysoké škole, pokud nevykonávalo po celý tento měsíc výdělečnou činnost nebo nemělo po celý kalendářní měsíc nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci;
- doba od ukončení studia na vysoké škole do dne, kdy se dítě stalo studentem téže nebo jiné vysoké školy, pokud studium na téže nebo jiné vysoké škole bezprostředně navazuje na ukončení studia na vysoké škole, nejdéle však doba tří kalendářních měsíců následujících po měsíci, v němž dítě ukončilo studium na vysoké škole.

UKONČENÍ STUDIA MIMO ŘÁDNÝ TERMÍN

- Při ukončení studia střední školy v průběhu školního roku je dítě nezaopatřeným pouze do dne ukončení studia.
- Při ukončení studia střední školy dnem 30. 6. kalendářního roku, tzn. například po ukončení druhého ročníku, je dítě nezaopatřeným do 31. 8. příslušného kalendářního roku.
- Nevykonali-li žák v určeném termínu úspěšně maturitní zkoušku nebo závěrečnou zkoušku nebo absolutorium a byla mu povolena opravná zkouška, odklad zkoušky či její opakování, je nezaopatřeným dítětem do 31. 8. kalendářního roku, pokud po celý měsíc nevykonával výdělečnou činnost, neměl nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci nebo na sebe tyto dvě skutečnosti nenavazovaly tak, že trvaly po celý kalendářní měsíc. K výkonu výdělečné činnosti nebo pobírání podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci se nepřihlíží, pokud bude žák bezprostředně pokračovat v dalším studiu na vysoké škole.
- Při zanechání studia na vysoké škole je student nezaopatřeným do dne, kdy bylo vysoké škole nebo fakultě, kde je zapsán, doručeno jeho písemné prohlášení o zanechání studia.
- Nesplní-li student vysoké školy požadavky vyplývající ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu, končí nezaopatřenost dnem, který je stanoven studijním a zkušebním řádem pro splnění požadavků.
- Při vyloučení ze studia na vysoké škole končí nezaopatřenost dnem, kdy rozhodnutí o vyloučení ze studia nabylo právní moci.

OZNAMOVACÍ POVINNOST

V souvislosti s platbou pojistného státem za nezaopatřené děti upozorňujeme na zákonem určenou oznamovací povinnost. Tuto oznamovací povinnost klade zákon na pojištěnce.

Za nezletilé dítě (tj. do 18 let jeho věku) provádí oznamovací povinnost zákonný zástupce – rodič.

Pojištěnci VZP mají výhodu v tom, že této pojišťovně provádí většina škol po dohodě oznámení hromadně. Student (žák) by se měl dotazem ve své škole přesvědčit, zda právě jeho škola za něj oznámení provádí.

KDO A CO OZNAMUJE

Zdravotní pojišťovně se oznamují takové skutečnosti, které mají vliv na platbu pojistného, zejména na povinnost státu platit pojistné. Všechna oznámení se provádějí do osmi dnů od vzniku skutečnosti, která se oznamuje (pokud není uvedeno jinak).

Škola podle dohody s VZP oznamuje:

- zahájení studia, ukončení studia;
- přerušování studia na vysoké škole a datum opětovného zápisu do studia po přerušování.

Student (žák), jehož škola výše uvedená oznámení neprovádí, oznamuje tyto údaje VZP sám (resp. jeho zákonný zástupce).

Student (žák), jehož škola provádí oznámení způsobem dohodnutým s VZP, oznamuje navíc sám (resp. jeho zákonný zástupce):

- přerušování a znovuzahájení studia na střední škole;
- skutečnost, že zápis do 1. ročníku vysoké školy je až v říjnu nebo listopadu (do 8 dnů ode dne, kdy se o této skutečnosti dozvěděl); dokladem je rozhodnutí o přijetí ke studiu a potvrzení o datu zápisu;
- zahájení a ukončení samostatné výdělečné činnosti (oznámení o zaměstnání provádí zaměstnavatel);
- ukončení nároku na zařazení mezi nezaopatřené děti po ukončení studia, na které již bezprostředně nenavazuje další studium (je-li v té době zaměstnán, provádí oznámení zaměstnavatel, je však nutno se o tom přesvědčit).

Zaměstnavatel oznamuje u studenta (žáka):

- nástup do zaměstnání a ukončení zaměstnání během studia (kódy P a O);
- přestup od jiné zdravotní pojišťovny k VZP nebo od VZP k jiné zdravotní pojišťovně (kódy P a O);
- ukončení nároku na zařazení jako nezaopatřené dítě (kód F), zaměstnává-li zaměstnavatel dítě po skončení studia, na které již bezprostředně nenavazuje další studium.

POBYT V ZAHRANIČÍ

Student s trvalým pobytem na území České republiky, studuje-li v zahraničí, plní oznamovací povinnost sám.

Studuje-li student v zemích Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarsku, zůstává po dobu studia zpravidla účastem zdravotního pojištění v České republice, a pokud je považován za nezaopatřené dítě, platí za něj pojistné na zdravotní pojištění stát.

Pokud nezaopatřené dítě pobývá v jiné zemi EU, EHP či Švýcarsku společně s rodiči, kteří tam vykonávají výdělečnou činnost, podléhá spolu s nimi v této zemi předpisům o zdravotním pojištění. Povinností v tom případě je oznámit tuto skutečnost dosavadní české zdravotní pojišťovně a vrátit průkazy zdravotního pojištění.

Studuje-li student v ostatních zemích světa, zůstává českým pojištěncem, a pokud je považován za nezaopatřené dítě, platí za něj pojistné na zdravotní pojištění stát. Při pobytu v zahraničí delším než 6 měsíců se může odhlásit ze systému veřejného zdravotního pojištění v České republice, pokud je v cizině zdravotně pojištěn a učinil o této skutečnosti u své zdravotní pojišťovny písemné prohlášení.

Text zachycuje stav ke dni 31. 7. 2015.

VÍCE INFORMACÍ:

Informační centrum VZP ČR | Orlická 4/2020,
130 00 Praha 3 | infolinka: 952 222 222 | e-mail: info@vzp.cz
www.vzp.cz

ZPDaS-L/7/2015

ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ DĚTÍ A STUDENTŮ

NEZAOPATŘENÉ DÍTĚ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Za nezaopatřené děti hradí pojistné na zdravotní pojištění stát. Zcela bez povinností k systému veřejného zdravotního pojištění však nejsou. Mají (do 18 let jejich zákonní zástupci) vůči zdravotní pojišťovně oznamovací povinnost.

Rodiče jako zákonní zástupci dítěte musí do osmi dnů oznámit jeho narození u té zdravotní pojišťovny, u které je pojištěna matka v den porodu. Do dovršení zletilosti dítěte za něj rodiče oznamují také důležité změny, např. změnu bydliště, jména a příjmení, případně rodného čísla (do 30 dnů) nebo ztrátu či poškození průkazu pojištěnce (do 8 dnů).

Za dítě platí pojistné stát až do ukončení jeho zařazení mezi nezaopatřené děti. Nezaopatřenost dítěte se posuzuje podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Až do ukončení povinné školní docházky je situace jednoduchá – dítě je považováno za nezaopatřené a plátcem pojistného je stát.

Po ukončení povinné školní docházky se dítě považuje za nezaopatřené, maximálně však do 26. roku věku, jestliže

- se soustavně připravuje na budoucí povolání;
- se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz;
- je neschopno z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Při posuzování zdravotního stavu pro účely tohoto zákona se postupuje podle zákona upravujícího organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Pojištěnec starší 26 let již nemůže být považován za nezaopatřené dítě a stát za něj z toho důvodu pojistné neplatí. Studenti starší 26 let, nejsou-li zaměstnáni, případně za ně neplatí pojistné stát z jiného důvodu (např. z důvodu požívání invalidního důchodu, pobírání dávek v hmotné nouzi, v případě péče o dítě do 7 let věku nebo dvě děti ve věku do 15 let, apod.) si musí sami platit pojistné, buď jako osoby bez zdanitelných příjmů, nebo jako osoby samostatně výdělečně činné.

POVINNÁ ŠKOLNÍ DOCHÁZKA

Za povinnou školní docházku se také považuje:

- pokračování žáků, kteří po splnění povinné školní docházky nezískali základní vzdělání, v základním vzdělávání;
- desátý ročník základního vzdělávání v základní škole speciální;
- pokračování žáků se zdravotním postižením v základním vzdělávání;
- kurz pro získání základního vzdělání organizovaný základní nebo střední školou ve formě denní výuky, navštěvovaný osobami mladšími 26 let, které nezískaly základní vzdělání;

- období školních prázdnin bezprostředně navazujících na ukončení období školního vyučování školního roku, v němž dítě dovrší poslední rok povinné školní docházky. Při skončení povinné školní docházky ovšem záleží na tom, zda dítě pokračuje po skončení výuky v uvedeném školním roce v soustavné přípravě na budoucí povolání, či nikoliv.

Pokud dítě po ukončení povinné školní docházky

- pokračuje v soustavné přípravě na budoucí povolání, považuje se za nezaopatřené po celou dobu prázdnin bez ohledu na to, zda je po dobu prázdnin výdělečně činné nebo má nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci;
- nepokračuje v soustavné přípravě na budoucí povolání, končí nezaopatřenost:
 - posledním dnem prázdnin navazujících na skončení povinné školní docházky (dnem 31. srpna), jestliže dítě během prázdnin nezačalo vykonávat výdělečnou činnost ani nemělo nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci;
 - dnem, kdy začalo vykonávat výdělečnou činnost a výkon této činnosti trval po celý kalendářní měsíc (výdělečnou činností se rozumí činnost v České republice, která zakládá účast na nemocenském pojištění, nebo samostatná výdělečná činnost, plyne-li z ní účast na důchodovém pojištění, nebo činnost vykonávaná v zahraničí za účelem dosažení příjmu);
 - dnem, kdy mu vznikl nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci a tento nárok trval po celý kalendářní měsíc;
 - dnem, kdy začalo vykonávat výdělečnou činnost nebo mělo nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci a tyto skutečnosti na sebe navazovaly tak, že trvaly po celý kalendářní měsíc.

Ukončením nezaopatřenosti končí nárok na platbu pojistného státem. Tuto skutečnost musí zákonný zástupce dítěte oznámit zdravotní pojišťovně.

STUDIUM NA STŘEDNÍ A VYSOKÉ ŠKOLE

Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje:

- studium na středních a vysokých školách v České republice (s výjimkou studia za trvání služebního poměru nebo dálkového, distančního, večerního nebo kombinovaného studia na středních školách, je-li dítě v době takového studia výdělečně činné nebo má-li nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci);

- teoretická a praktická příprava pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost pro osoby se zdravotním postižením prováděná podle předpisů o zaměstnanosti;
- studium na středních nebo vysokých školách v cizině, pokud podle rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je postaveno na roveň studia na středních nebo vysokých školách v České republice;
- studium v České republice, které se uskutečňuje v jednoletých kurzech cizích jazyků s denní výukou v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem pro osoby, které úspěšně vykonaly první maturitní zkoušku nebo absolutorium v konzervatoři v kalendářním roce, ve kterém zahajují toto studium (vzdělávací instituce a osoby poskytující jednoleté kurzy cizích jazyků s denní výukou jsou uvedeny v seznamu, který vede Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a který je zveřejněn na jeho internetových stránkách);
- studium uskutečňované podle zahraničních středoškolských vzdělávacích programů vzdělávacími institucemi působícími v České republice, pokud jsou splněny podmínky dané zákonem č. 117/1995 Sb.;
- příprava k přijetí za člena řádu nebo obdobného společenství církve nebo náboženské společnosti registrované podle zákona o církvích a náboženských společnostech, která trvá nejméně 1 rok, nejvýše však po dobu 2 let;
- vzdělávání v diagnostických třídách diagnostických ústavů.

STUDIEM NA SŠ SE ROZUMÍ

- studium na středních školách, vyšších odborných školách a konzervatořích zapsaných do rejstříku škol a školských zařízení, který je zveřejněn na internetových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy;
- studium na středních školách zřizovaných ministerstvy obrany, vnitra a spravedlnosti.

Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání na střední škole se považuje také:

- doba od skončení výuky v jednom školním roce do počátku následujícího školního roku, jestliže dítě pokračuje bez přerušení v dalším studiu, tj. prázdniny mezi jednotlivými ročníky.

STUDIEM NA VŠ SE ROZUMÍ

- studium na vysokých školách v bakalářském, magisterském a doktorském studijním programu. Seznam škol poskytujících toto studium je zveřejněn na internetových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

PRĚRUŠENÍ STUDIA

V době přerušení studia na středních a vysokých školách se nejedná o soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání a v této době nelze dítě považovat za nezaopatřené, za které je plátcem pojistného stát.

Při přerušení studia z důvodu nemoci nebo pro úraz může být provedeno zařazení mezi nezaopatřené děti, za které platí pojistné stát, pokud dítě nebo jeho zákonný zástupce předloží Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR potvrzení ošetřujícího lékaře, že v průběhu této nemoci nebo léčení úrazu nemůže studovat. Novým potvrzením ošetřujícího lékaře je pak nutno doložit, do kdy nemoc nebo léčení úrazu znemožňovaly studium, a pouze do tohoto data je dítě považováno za nezaopatřené.

Doba přerušení studia na vysoké škole, po kterou by jinak trvala mateřská nebo rodičovská dovolená, se také považuje za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání a po tuto dobu zůstává pojištěnec osobou, za kterou hradí pojistné stát.

UKONČENÍ STUDIA NA SŠ

Za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje také:

- doba od úspěšného vykonání závěrečné nebo maturitní zkoušky nebo absolutoria, je-li tato zkouška (absolutorium) konána v květnu nebo červnu, do konce období školního vyučování školního roku, tj. do 30. 6. příslušného roku, bez ohledu na skutečnost, je-li dítě v té době výdělečně činné;
- doba školních prázdnin bezprostředně navazujících na skončení studia nebo na úspěšné vykonání závěrečné nebo maturitní zkoušky nebo absolutoria, pokud dítě:
 - nevykonávalo po celý kalendářní měsíc výdělečnou činnost;
 - nemělo po celý kalendářní měsíc nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci;
 - jeho výdělečná činnost a nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci na sebe nenavazovaly tak, že trvaly po celý kalendářní měsíc;
- doba od skončení studia na střední škole do dne, kdy se dítě stalo studentem vysoké školy, jestliže pokračuje bez přerušení v dalším studiu.